

gua romànica no basta per dubtar d'un germanisme, puix que aquesta és la llengua hispànica on s'han conservat més relíquies del gòtic i del sueu (com *laverca*, *brétema* etc., no conegudes en cap altra llengua romànica).

De tota manera també hi haurà bona base per creure que, sense desdir dels mots germànics, el mot lusitànic tingui base pre-romana. El mot germànic té etimologia indoeuropea ben establerta, veg. Pok., *IEW* 449.9 ss., si bé sense germandat precisa més que amb el li. *gomurys*, *gomerè* 'paladar' i letó *gāmurs* 'gargamella, esòfag'; justament la *g-* bàltica (no *b*) porta Pokorny a creure que en bàltic és un dels casos no rars de manlleu de l'«illyro-venetisch» veí del bàltic (*IEW*, nota a p. 18) nom que ell dóna al sorotàptic. Per tant, no és menys probable que es vagi heretar del sorotàptic, en un país on s'han trobat més inscripcions sorotàptiques que enlloc.

Crec, en tot cas, que he deixat establert (en una o altra variant) aquest origen tan bàsic del gall.-port. *gomo* i els seus derivats. Entre aquests no ens costaria de posar el port. *engomar* 'planxar', 'emmidonar', puix que és donar una consistència ferma, turgent a la roba. I indirectament podríem estendre-ho llavors al cat. dial. *engomar*, *engomir*. Per explicar que aquest no es documenta des d'antic ni amb caràcter general hi ha una raó convincent, en la seva àrea principalment balear, que ens el fa creure heretat del mossàrab. El port. *engomar* és mot ben usual que trobem a cada pas en els millors autors: «ruido de saias *engomadas*, «o serviço dos *engomados*» Eça de Queiroz (*O Primo Basílio* i, p. 11; ii, p. 102), i tot al llarg aquesta novel·la va plena de les tasques d'*engomar* a què sotmet les dues heroïnes Luisa i Juliana. Cert que els portuguesos creuen que és un derivat de *goma* en el sentit de 'midó', però aquesta seguretat es funda en gran part en el fet que ignoren l'origen remot de *goma*, amb les perspectives semàntiques més amples que això obre. Cert també que *goma* té també el sentit 'midó' en portuguès, i que, de fet, per la mateixa novel·la veiem com aquestes dones abans de planxar posen la roba *em goma* (v, p. 182). Però com que el cultisme *goma* de GUMMI no ha pres aquest significat en cap altra llengua, havent estat només en la mateixa que té *gomo* 'brot' i 'polpa de fruita', hi ha motiu per sospitar que l'acc. 'midó' hi resulta d'aquest si bé confontent-s'hi ulteriorment amb l'altre.

ENOLOGIA i ENOLÒGIC. Els metges han decidit usar *paidologia* i no *pedologia*, com hauria de ser. Perquè cal entendre's; en català, en efecte, *enologia* es confón constantment amb *etnologia* i *analogia*. ¿No fóra millor fer com allà (*paidologia*) i quedar-se en el vocalisme grec i dir *oinologia*?

ENYORAR. L'evolució semàntica que hi ha conduït des del seu ètimon apareix una mica repetida en el sentit que donava sovint el jove Verdaguer a *ignorar* 'refusar, negar, privar (de)': «no m'*ignoris* persò ton cant, oh músich del paradís» (no em privis de coneixe'l,

no me l'escamotegis) a. 1868 (*Inèd.*, ed. Casac., 255, n. 12); «las encesas rocas --- endebadas fent-las caure --- damunt esu ab sas --- unglas, pus *s'ignoran* a donar-li la mort que --- los demana» 'refusen, es neguen' 5 (*Colom*, p. 209).

EPITIRRÈNIC. Adjectiu i substantiu neològic que he usat algun cop a les meves obres, i que seria ben útil per als lingüistes generalitzar, aplicat als mots i fets de llengua i altres, pertanyents al que se sol anomenar vagament «substrat mediterrani»: mots i fets heretats de les llengües no indoeuropees ni semito-camítiques, ni del grup ibero-basco-aquitànic, però pre-romanes i pre-hel·lèniques. Del gr. ἐπι-ll. *ad*'sobre, arran de', i *τυρσηνός*, *τυρσηνός*, *τυρσηνικός* 'tirreni, pertanyent al Mediterrani occidental i meridional'.

ESBERLAR. En realitat el mot venecià que cito (iii, 442b44), no està tan isolat com dic. Hi ha el verb *sberlar* molt descabdellat en venecià: «percuotere di manrovescio; *esbarlar gli ochi*; *sberlar tanto de boca*, *mur sberlà*: uscito de dirittura, di perpendicolo, *sberlà*: taglio malfatto dei panni» del qual deriva *sberla* «manrovescio, *una sberla di polenta, di carne*: un buon pezzo» amb molts derivats: *sberlazzo*, *sberlo*, *sberlotar*, *sberloto*, Boerio. En índex de l'*AIS*, trobem aquest grup de mots en el Friül i localitats subalpines pròximes, almenys, i crec que estenen-se més cap a Venècia i fins algun punt d'Emília: *sberlà*: muggiare vi, 1060, i 1606 *li sgrida*, viii, 1507, a Tricesimo, prov. d'Údine; *sberlo* e derivati: schiaffo iv, 728, e Cp. viii, 1627, entre altres en el p. 378. (Montona de Pola) i a Forni Avoltri (prop de Tolmezzo); amb deriv. *sberleché* ma. «rodere» *sberlo* mapa *guercio* (a Craut, prop de Maniago), *sberlona* ma. *ciarlona*. Potser també s'hi relaciona *sbiruler* «sgranare» (vii, 1464). Cert que no trobo coses semblants en altres zones dialectals italianes; si no és *bèrla* «cacherello delles capre, pecore, leprí, gallina etc.» piemontès (Sant Albino, en el qual no hi ha res s. v. *sb-*) i els mots en *berl-* de l'índex de l'*AIS* no semblen relacionats. Àdhuc podríem témer que el venecià *sberlar* sigui una espècie d'escurçament de *sbelefar*, *sberlefo*, *sberluzar*, mots de sentit ben diferent i d'etimologia inconnexa. En fi també caldrà tenir en compte un reto-romànic *sbirlar* 'sacsejar' («schütteln») *AIS* vii, 1258.

ESBLAIMAT. Tots els antecedents i paral·lels occitans que en trobem, llevat del vague i cumulatiu Sauvages, tenen *-sm-* sense la vocalització de la forma catalana; una que s'hi pot afegir, interessa no sols per la *i* sinó també pel significat més pròxim al més originari, en el gascó veí de la V. d'Aran: «*sblaimà*: effrayer» (Dupleich, *Patois de St. Gaudens*), cf. «épouvanter» Sauvages, 'desmaïat'; Verdaguer, Belvitges.

ESBOTZAR. Convé engruixir el grup de mots en *butz-*, amb els següents, que deuen partir també de la mateixa arrel expressiva amb noció de cosa abom-